

GRECKI (4354) ai

grecki (1386), **grecki** (26), grecki a. grecki (2942); grecki *OpecŻyw, GlabGad* (2); grecki : grecki *BielŻyw* (2 : 4), *BudBib* (16 : 12), *BudNT* (92 : 3), *ModrzBaz* (10 : 4).

-e- (1096), -ae-, -e- (311), -oe- (6).

-e- (82), -é- (81); -e- *OpecŻyw, Mącz* (55), *KochPhaen, KochPieś, KochCz* (2), *JanNkarKoch* (5); -é- *GrzepGeom* (7), *KochDz, PudłFr* (3), *GórnTroas* (20), *GosłCast*; -e- : -é- *MurzNT* (13 : 7), *SarnUzn* (1 : 10), *JanNkar* (1 : 14), *SarnStat* (2 : 18). (Cn e pochylone).

sg m N grecki (132). ◇ G greckiego (145); -ého (19), -ego(2), -(e)go (124); -ého : -ego *MurzNT*. (2 : 2). ◇ D greckiemu (3); -ému (1), -(e)mu (2). ◇ A grecki (33), grecki(e)go (5). ◇ I greckim (34), grecki(e)m *FalZioł* (2). ◇ L greckim (69), grecki(e)m (4); -(e)m *BudNT* (3); -im : -(e)m *BudBib* (1 : 1). ◇ V grecki (l). ◇ f N grecką (18), grecka (1), greck(a) (5); ~ (*attrib*) -ą (16), -a (1); -ą : -a *Mącz* (5 : l); ~ (*praed*) -ą (2). ◇ G greckiej (28); -ěj (8), -(e)j (20). ◇ D greckiej (3); -ěj (1), -(e)j (2). ◇ A grecką (10). ◇ I grecką (10). ◇ L grecki(e)j (7). ◇ V grecką (1). ◇ n N greckie (76); -é (9), -e (4), -(e) (63); -é *GórnTroas, JanNkar* (2); -e *JanNkarKoch*; -é : -e *MurzNT* (6 : 3). ◇ G greckiego (43); -ého (6), -(e)go (37). ◇ D grecki(e)mu (3). ◇ A greckie (31); -é (3), -e (1), -(e) (27); -é *MurzNT, JanNkar*; -é : -e *JanNkarKoch* (1 : 1). ◇ I greckim (13), grecki(e)m *FalZioł* (2). ◇ L greckim (9). ◇ m a. n G greckiego (66); -ého (11), -(e)go (55). ◇ I greckim (1). ◇ L greckim (41), greckiem (5); -em *MurzNT, BudBib, BudNT* (2); -im : -em *BibRadz* (7 : 1); ~ -em (1), -(e)m (1). ◇ pl N m pers greccy (53). *subst* greckie (108); -e (2) *MurzNT, JanNkarKoch, -é* (1) *GórnTroas, -(e)* (105). ◇ G greckich (124). ◇ D greckim (16). ◇ A pl m pers grecki(e) (8), greckich (1); -(e) : -ich *StryjKron* (1 : 1). *subst* greckie (54); -é (3), -e (1), -(e) (50); -é *OrzJan, JanNkar*; -é : -e *GórnTroas* (1 : 1). ◇ I m greckimi (9), grecki(e)mi (3); -imi *BielKron* (2), *ModrzBaz, SkarJedn* (2), *StryjKron, RybGęśli*; -(e)mi *WujJud, PaprPan*; -imi : -(e)mi *WujNT* (2 : 1). f grecki(e)mi (9), greckimi (2); -imi (1) *WujNT*; -(e)mi : -imi *SkarJedn* (1 : 1). n greckimi (3) *OrzRozm, BielKron, StryjKron, grecki(e)mi* (1) *ModrzBaz*. ◇ L greckich (55). ◇ *skostn* sg n G z grecka(3). ◇ D po grecku (165). ◇ *skrót*: g., gr. (2939).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Odnoszący się do Grecji i Greków, pochodzący z Grecji, mówiący po grecku; jeden z języków, na który przetłumaczono Biblię; *Graecanicus, Graecus Mącz, Cn; Graeciensis, Graeculus Cn* (4224) : Graecia. Kriechenlandt. Grecka żyemyá. *Murm* 30; *Mymer*¹ 32; iefth Caricias tym imieniem groeckiem nazwane ktore na kamieniu rofcie *FalZioł* I 146d, I 108a, IV 1c; *BielŻyw* 112, 149; *SeklKat* Q, T3v; *HistAl* D7, F3v; śiánko abo zdziebłko To téżz oboie znaczy słowo gréckie. *MurzNT* 25 *marg*, 26 *marg*, 48v *marg*, 63v *marg*, 71 *marg*, 86 *marg* (17); *KromRozm III* A3, H4v, K6; *GliczKsiąż* Pv; *Leop Dan* 10/20, 11 *arg*, 2, *Ioel* 3/6, 1. *Mach* 8/18; *RejZwierz* aa, bb, 10 [2 r.], 16 [2 r.], 16v, 26, 42, 85v; Drudzy wykłádaią tho słowo vítawiczné íkáránie ktore kogo dolegá álechmy my woleli zołtháwić włáność słowá Greckiego. *BibRadz* I 103a *marg*, *4v [2 r.], I 6a *marg*, 28c *marg* [2 r.], 31 *marg*, 83c *marg* (26); zieżdzáli fye dwa kroć do roku [...] y łádzili wftytkie roznice ktore fye między Miályty Gręckimi przygadzáły *OrzRozm* T3v, D2, T3v *marg*, Vv; ípíawłszy práwá na dzyefiáci tablicach/ czytáli káždy dzyeń ludu póspolitemu iáwnie/ z Greckich praw Solonowych. *BielKron* 119; Pofiedli téż część Trácyey pod Cefárzmi Greckimi *BielKron* 170v, A6v, 7, 9v [2 r.], 21v, 54v (96); I tak

daleko ktemu przyźzło yż też LaczynŃkie historie wiarą y znaioŃszią od Greczkich authorow bywaią potpieranane *KwiatKsiąż* H2v, C3, H3; *LeovPrzep* I3v; Diabatra, Genus solearum Graecanicarum, Pántofle/ álbo Suleaty Greckie. *Mqcz* 84b; Pallium, Długi płaŃcz/ lżátá Grecka. *Mqcz* 273d, 2c, 24c, 54d, 89c, 124c (25); *OrzQuin* O4v [2 r.], Qv, S4; *SarnUzn* [G2]v [2 r.]; *GórnDworz* G4, Q7; *GrzepGeom* A3v, B2; *HistRzym* 6v, 8v, 28; *KuczKat* 210; *BielSpr* 28, 28v, 41, 48, 56v, 59; *KochMon* 23, 25 [2 r.], 28, 29; *WujJud* 16v; *WujJudConf* 235; *BudBib* bv [3 r.], b2, b3v, c2 [2 r.], c2v [4 r.] (14); *MycPrz* I B, II B[3]v, B4v; *BudNT przedm* a6v [2 r.], bv, b2v [3 r.], b3 [2 r.], b3v [2 r.] (63); ináčzey łtoi w greckim przekładzie łtárym/ w bibliey/ ktorą przypifuią siedmidzieśiát tłumáčom *CzechRozm* 125v, A, 25 [2 r.], 25v, 57v [2 r.], 58 (22); Hłftikus Kfiążę Greckie chytrze połty łyłał *PaprPan* M4v, kt, A2, C2, D, F [2 r.] (25); W onych łtárodawnych Rzeczáchpołpolitych y Greckich y inšnych narodow/ byli niektorzi Przełózeni co dogłádáli dziećinnnych obyczáiw *ModrzBaz* 31v, 3, 40 marg, [41]v [2 r.], 49 marg, 91 [2 r.] (11); *SkarJedn* 173, 197, 200, 222 [2 r.], 227 (22); Inter caetera trzy łá chory/ á trzeći iákoby Graeckim chorom przygánia *KochOdpr* A2, kt, A3, A4 [2 r.], Bv, B4 (11); *SkarŻyw* 46, 47 [4 r.], 478, 536; Godnaś być Xiężno Holha ná Cefárłtwie Greckim z námi/ w tym náłzym Mieśćie stołęcznym Carigrodzie *StryjKron* 125, 1 [2 r.], 15, 16 [3 r.], 120 [2 r.], 121 [4 r.] (28); Zda łię iż to Antyochowi nie łłuży/ ktory Iowifzowi y BOgom Greckim włługował *CzechEp* [401], 75, 151, 267, 319 [3 r.], 347 (16); *KlonŻal* C; *KochDz* 108; *ReszPrz* 20, 99; *ReszHoz* 134; A według zdánia Eurypidefá Greckiego: Nic známienitŃze⁸⁰ być nie może/ nád znáioŃe⁸⁰ á dawnego przyiáciela *WerKaz* 275; *KochPieś* 36; *PaprUp* A2; *Calep* 461a, b; á tegółz łie boi Nawálné woyłko Gréckie? *GórnTroas* 49, 6, 8 [3 r.], 9, 14, 15 [2 r.] (17); *KochCz* B2; Krwiámi názwano ná thym mieśću w Greckiey y Zydowfkiey Bibliey grzechy/ álbo dla tego/ iż z łkázoney náтуры płyną/ álbo dla męzoboyłtwá Dawidowego. *LatHar* 165 marg, 16 marg, 171, 685 marg, 690 marg, 735 marg; *RybGęśli* A3; *KmitaSpit* A2; *WujNT przedm* 2, 4 [2 r.], 7 [2 r.], 10 [4 r.], 11 [7 r.] (147); *JanNKar* B3v, C, C4, C4v, E3, F4v; PołAcy kiedi chcą wymowić Greckie /χ/ tedi piłżá /ch/ iáko chwAlą/ chwilą. *JanNKarKoch* E4v, F4, F4v, G3 [2 r.]; záwołał łłowy y wierłzem Homerufá Poéty Gréckiego *SarnStat* 111; *PowodPr* 77; *SkarKaz* 81b; *SkarKazSej* 694b [2 r.], 706b [2 r.]; Naprzod Argonauticam nauigationem podał do pámięći ludzkiey on łtárowieczny Orpheus, ktory też był ieden Argonauta miedzy onym wyborem Boháterzow y mołojcow Greckich. *KlonFlis* A3; Kto łię chce łtámtąd ná pułnocy chynáč/ A Greckie brzegi y Azyą mináč/ Może łię ziechać z Konłtántynopolem/ Przełtronym polem. *KlonFlis* D2, A2, A3v; *PudłDydo* A2 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: grecki(-a, -e) artykuł (4), autor (3), biblija (7), bog (3), cesarstwo (4), cesarz (39), cesarzowna, chor, egzemplarz (19), etymologija, filozof (3), hetman (5), historyja (3), historyk (8), imię (9), jarzmo, kraina (4), krol (15), krolewic, krolestwo (5), kronika (2), książę (18), księgi (88), lud (4), mąż (5), mędrzec (11), męstwo, miasto (9), mołojec, monarchija (4), narod (4), nazwisko (2), obyczaj (4), pan (8), panię, państwo (11), pisarz, pisma [= teksty] (3), poeta (15), poseł (9), prawo (2), przekład (7), rzeczpospolita (3), słowo (87), słowko (2), syn, szata, taniac, tekst (50), tłumacz (5), turniej, ubior, wojsko (16), wykład, wykładacz (3), ziemia (10), zwyczaj, źrzodło [= tekst] (2); z nazwą litery (6).

Szeregi: »(ani, nie (tylko), tak(o)) grecki, (i, a, ani, jako, niż, abo, lub, ale) łaciński« [szyk 116 : 35] (151): *OpecŻyw* 139v; *BielŻyw* 91; *HistAl* K6, L3v, M7v, M8; *MurzNT* 1 marg, 12 marg; *KromRozm III* H4, N3; *KrowObr* 100v, 151v; Biblia święta/ Tho ieft/ Kłięgi Stárego y Nowego Zakonu/ włańnie z Żydowskiego/ Greckiego/ y Lácińskiego/ nowo ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie wyłożone. *BibRadz kt*, *5; *OrzRozm* Q4; *BielKron* A6, 128v, 132, 138, 143v (16); *KwiatKsiąż* E4; *Mącz* 23b, 122c; *OrzQuin* Yv; *GórnDworz* F5, F7, G5v, Bb7v; *GrzepGeom* A, C; *BielSpr* 28v; *WujJudConf* 235; Tjch słow wdziłiefyżych kłięgách Hiwreyłkich nie máłz/ ále z tłumáczow Grecłkich y Lácińskie⁶⁰ znáć/ że przed tym były*BudBib* I 299b, *kt*, b4, I 236; *BudNT przedm* b2v [2 r.], b3, b5, b7, b8v (11); *CzechRozm* 125, 125v, 126, 127, 127v [3 r.], 136v; *PaprPan* B, S3, Cc3; *SkarJedn* 323, 360, 374; *SkarŻyw* 354; *StryjKron* 86, 94, 110; *CzechEp* 75, 158, 267; *KlonŻal* B4 marg; *GórnTroas* 5 [3 r.]; *OrzJan* 26; *LatHar* 78, 725; Gdzie záfię ktorego słowá ábo kilku w Graeckim texcie nie było/ ktore fię w náłzym Lácińskim náyduie; tedym náznáczył roženkiem ták w texcie⁷ *WujNT przedm* 16, *kt*, *przedm* 3, 4, 8, 9 [2 r.] (61); *JanNKar* C3; *GosłCast* 5; *KlonFlis* A3.

»grecki, (i) rzymški« [szyk 2 : 2] (4): SPRáwá Rycerłka według poltępku y zachowánia ftárego obyczáiu Rzymłkiego/ Greckiego/ Mácedońského *BielSpr kt*; *PaprPan* 13; *ModrzBaz* 97; *SkarKazSej* 690a.

Wyrażenia przyimkowe: »po grecku« = *Graece Mącz, Cn; Graeco sermone Mącz* (160): Dłaſcorides piſze otim zielu kthore zowie po graeczku clinopodiu^m *FalZioł* I 107a, [*8]v [3 r.], I 146d, III 19c, IV 3b, 56c; *GlabGad* Dv, I2; *MurzNT* 86 marg, 173v; *KromRozm II* h2v; *KromRozm III* H7v, Iv, 12; *Leop* A, *Act* 21/37; Bo ty po Grecku nieumiefz/ á Láodycea w Grecyey ieft *OrzList* bv; Modlitwá Krolá Mánálfefá/ która fię tylko po Grecku náyduie. *BibRadz* *7c, I 146a marg, *Apoc* 8/11; *OrzRozm* P2; *Erytrea* [...] o ładnym dniu wiele piálá po Grecku wierſzámi. *BielKron* 132, 8v, 26v, 132, 135, 143v (23); *Graecisso id est, Graecos imitari, Náłłáduyę Greków álbo fię vczę po grecku. Mącz* 148a; *Graecarum literarum rudis, Nie vmie nic po Grecku. Mącz* 359c, 148a [3 r.], 372b, 386d; *OrzQuin* L2v, Mv, T4v; *SienLek* 130; *RejAp* 79, 80v; *GrzepGeom* Dv, D2 [2 r.], D2v, Q; *BielSpr* 34v, 37; *WujJud* 53v marg, 129, 225v; *BudBib* bv, b3v, b4v, c2, I 309a marg, 374a marg; *BudNT przedm* b3v, b4, b5 [2 r.], b6, b7v (11); *CzechRozm* 127, 199; *ModrzBaz* 31v marg; *SkarJedn* 129, 216, 267, 293; Kto ią po Grecku mowiącá ſłyſzał/ rozumiał iſz nic po Lácinie nieumiálá: á gdy záfię Lácińskie ſłowá wiew ięzyku brzmiálj / nie wmwie obce⁶⁰ znáć nie było. *SkarŻyw* 195, 142, 437; *StryjKron* 46; *CzechEp* 67 [2 r.]; *NiemObr* 142; *KochPhaen* 2; *ReszPrz* 68; *LatHar* 186, 199, 734 marg; chocia po Grecku nie ieft τάρως, co grob znáczy; ále ᾠδης, ktore ſłowó iáko Lácińskie *Infernus*, nigdy nie znáczy grobu/ ále záwſze piekło. *WujNT* 404, *przedm* 10, 14, s. 3 [2 r.], 8, 15 marg (34); *JanNKar* B4v; *SarnStat* 1269; *CiekPotr* 3; *KlonFlis* A3v.

~ *Szeregi*: »(nie) po grecku, (i, albo, ani) po łacinie« [szyk 12 : 3] (15): *Leop Ioann* 19/20; *OrzRozm* B3; *Graece et latine doctus, Po grecku y po Lácinie vmié. Mącz* 93b, 265b; *GrzepGeom* B2v, C3, N2v; *SkarJedn* 268, 293; *SkarŻyw* 397; *LatHar* 734; *WujNT* 68, 112 marg, *Ioann* 19/20, s. 382.

»ni po grecku, ni po rzymſku« (1): Ni po Grecku ni po Rzymłku/ nie dáłz mi goworzyc. *KlonŻal* E4v. ~

»z grecka« (3): trzecia której pánuie ziemiá/ zowá iá z Grecká látinowie Phlegma, á my pypciem/ niéktorzy wozgrzá álbo flágma *SienLek* V2, 122; Heretyctwo z Grecká od wybieránia nazwane ieft/ bo wnim kázdy íobie to obiera/ co mu fię lepszego byé zda. *SkarŻyw* 337.

»z greckiego« = *e Graeco Mącz* (60): A ná przodku píffe/ iz go dla tego w Ephezye zoftáwił/ áby opowyedzyał/ álbo włafnyey z Greckjego/ przykazał nyektorym/ áby inácey nye vczyli *KromRozm III* 115; *Leop* A Aa; *OrzRozm* P2v; *BielKron* 51v; *Mącz* 487c; Y Lácinnicy to fłowo Philozophia/ vczynili ie swoim/ á niechcieli go z Greckiego przetłumáczáć. *GórnDworz* F6, F6, R2; *BudNT przedm* b7, k. Hhv; *ModrzBaz* 87v; Zywot S S. Nereufzá y Achileufzá/ bráciey męczeńnikow/ z Greckiego na Lacińki przełożony *SkarŻyw* 435; *StryjKron* 110; *CzechEp* 75; *KochFr* 45, 51, 54, 58, 62 (8); *ReszPrz* 69; *PudłFr* 51, 52 [2 r.]; *LatHar* 25 marg, 172 marg; *WujNT przedm* 7, 10, 18, 19 [3 r.], 21 (23).

~ Szereg: »(nie tylko) z greckiego i (ale, (a)niżli) z lacińskiego« [szyk 5 : 5] (10): *KromRozm III* N3; ktorzy nie rozumieią tego fłowá Magus/ ktore fie wykłáda z Greckiego y z Lácińskiego wiefczcek álbo mądry. *BielKron* 138; Ták iz tu mařz/ Czytelniku miły/ wřzytek Nowy teřtáment Polřki/ zarázem z Graeckiego y z Lácińskiego ták przełożony/ że iednym poyřzeniem wnet obaczyřz/ kédy w Graeckim ieft co ináczey *WujNT przedm* 16, kt, *przedm* 16 marg, 17 [2 r.], 20, 21 [2 r.].

a. *Skrót na oznaczenie greckich przekładów Biblii (2940)* : Vyrzyřz tu wtem Teřtámenćie czytelniku niéktoré litery po kráioch przed przypíškámi: Ktore ták rozumiey Eb. znáczy Ebreyřkie księgi. G. znáczy iákoby ták nápiřano/ Grecřkie księgi tak máią. *BudNT przedm* a6v; Y řtáło řię řkoro odefřzi od nich do niebá ániołowie/ á pářterze (marg) Gr. ludzie (–) mowili miedzy íobá. *BudNT Luc* 2/15, *przedm* a6v, k. A marg, A 8v marg, Ev marg, G8 marg (46); Ieft tákowych przyřad w cálych księgách Nowego Teřtámentu bárzo wiele/ ktore naydřieřz wřzędy ná brzegu gwiazdká ná przodku/ á ná końcu fáma literá G. náznáczone. *WujNT przedm* 13, *przedm* 14, 15, 16 [4 r.], 20, 23 (2894).

b. *W odniesieniu do stosunków kořcielnych okresu poprzedzajúcego jak i następujúcego po schizmie; odnoszący się do pisarzy kořcielnych w okresie patryřtycznym, piřzących językiem greckim (130)* : *KromRozm I* M3; Opuřczam Bernathá S. y wyele inych lácińskich doktorow řtárych y nowych. Pomy [!] do Greckich/ ktorzy nye mogá ták byé podeřzráni tym wřřetecznym/ á nyepowřcyęgliwym ludzyom. *KromRozm III* O4v, K, P4v, P6v; *KrowObr* 19, 112; *BielKron* 157, 166v; *KuczbKat* 210 marg; *WujJud* 128; Kto chce niech o tem ćie Tertulliana dawnego Lácińskiego piřářzá/ y Epiphania Greckiego Theologá/ Ci niemáło wypířáli/ vkazuiác gdzie/ á iáko co pofářzował. *BudNT przedm* c; *CzechRozm* 157; Drugi tákże Hiřtoryk Grecki Sokrates piřze: iz wřchodne Biřkupy Iulius Rzymřki przez liřt řwoy zgromił/ iz řmieli przez iego wiadomořci Synod czyniř *SkarJedn* 128; Ale kořciół Grecki nigdy Rzymřkiemu rowny nie był: záváždy wřzyřcy Grekowie y řtáryzy oycowie S. przodek y zwierzchnořć řtolicy Rzymřkiej Piotrá S. dawáli/ y iey pořřuřzeńřtwo czynili. *SkarJedn* 160; (marg) Blemmidas Grecki Rzymř[ř]kiego kořcióła piřanim bronił. (–) nazbierał zwieřlá Doktorow Greckich řtárych řwiádectwá/ około pochodzenia Duchá S. y odfyná. *SkarJedn* 264; Idźcie zá tymi Greckimi/ Doktormi ktorzy w tych piáři řet lat przed námi/ z řzczere⁸⁰ řercá z kořciólem fię Rzymřkim iednoczyli/ á was do tegož przywodřili/ iáko řynowie řtárych onych S. Grekow. *SkarJedn* 352, kt, [A*3], 87, 115, 123 (53); *SkarŻyw* 28; *CzechEp* 14, 155; *NiemObr* 58, 59 [2 r.]; *ReszPrz* 68 [2 r.],

69; Owo dobrze náuczá Grecki on Ítárożytny Doktor Orygenes iż ná womit/ ábo wráćanie pózłá ípowieź *LatHar* 133, 4, 190, 320, 447, 449 [3 r.], 493, 510; *WujNT* 11, 35, 200, 314, 319 *marg* (10); *SkarKaz* 514b.

W charakterystycznych połączeniach: grecki(-e) biskup (6), doktor (47), historyk (18), kapłan, koncylijum (2), kościół (16), ociec (8), odstąpienie (4), pisarz (2), teolog, zbor (4); w połączeniu z imieniem (14).

*Szeregi: »(nie (tylko), tak) grecki i (jako, niż, ale, a) łaciński« [szyk 20 : 11] (31): KromRozm II p; KromRozm III P3, Q2; BielKron 166v; Iáwny też ieft wśyftkim zwyczaj Kościoła pirwżego Láćińkiego v Greckiego około wżywania całego Sákrámentu. *WujJudConf* 247, 34, 225; pózłá mu do więzienia Xięgi Greckie/ nie Láćińskie/ ále Greckiego iednego Doktorá na imię Blemmidy. *SkarJedn* 264, 4, 65, 134, 172, 276 [2 r.] (11); *CzechEp* 357, 373; *CzechEpPORz* **3; *ReszPrz* 87; Y przetoż Zbor wálny Chálcedońki ná ktorym było 630. Oycow Graeckich y Láćińskich/ zowie Piotrá opoká y fundámentem kościoła powśzechnego. *WujNT* 68, 300, 342, 391, 403, 599 (9).*

*»rzymski i grecki; grecki z rzymskim« (2; 1): gdzie zá Papieżá Adryaná pirwżego y Tárálego Cárogrockiego Pátryárchy/ kościół Grecki ziednoczył íę z Rzymńkim: y przyznáł íę do głowy íwey y Ítárszego íwego *SkarJedn* 171, 195; Co áćzby íę íkąd inąd mogło pokázáć: wśázke mi íę zda/ iż z tąd náfnádniey gdy íę to Rzymńkiego y Greckiego kościoła íłupámi/ ktore oycámi zowá pokaże. *CzechEp* 355.*

2. Prawosławny, czasem też grekokatolicki (o wyznaniu) (124) : *Toćby íye mogło okázáć z drugich powśfechnych Concilii: Ale/ ábych nyepredłużył/ tjlko Florenckyego/ ná ktorim Páleologus Cefarz [...] y niektorzy ini Greccy Biskupowie przed Ítem y dwyemánałcye lat byli *KromRozm III Q*; W Armeniey íą Krześciánie napierwży/ Greckim ípołobem trzymáiąc *BielKron* 269v; Maria żona íego opuściwży Grecki ípołob wiáry krzćiła íe z nowu w Kákowie [!] *BielKron* 347; támże íełczce przy nich íą Krześciájanie Greccy/ Stároście Dámáłkiemu pózłufzni. *BielKron* 455v, 268v; *CzechRozm* 18v; My żadnych Ceremonij Greckich nie gánim [...] byle íę prawdzie Bożey y píłmu S. nieśprzećiwiły. *SkarJedn* 239; Pierwży á głownieyfy íeft ártýkuł błędow Greckich/ złe o Duchu ś. rozumienie *SkarJedn* 342, 220, 229, 251, 265, 267 (13); *SkarŻyw* 337; bieglí wśyfcy rádością do Kijowá. á drudzy ná ínfze mieyfcá náznáczone/ po ktorých byli Greccy Popowie dla Chrztu íwiętego odpráwowánie rozládzeni. *StryjKron* 140, 100, 215; *ActReg* 16; *WujNT* 35; *SarnStat* 182, 210 [2 r.].*

W charakterystycznych połączeniach: grecki(-a) biskup (5), błąd (3), ceremonija (5), kapłan (3), krześcijanin, pop, sposób (wiary) (2), upor (3).

*Wyrażenia: »grecki kościół« = religia [szyk 14 : 13] (27): *MiechGlab* 27; *KromRozm I E3v*; Abowiem przedtym bywał chleb kwáłzony/ iako íą íełtze tego nijakie znáki z greckich kościołow v Ruśi. *KrowObr* 197v; *KuczbKat* 125; *SkarJedn* A6v, A*, 216, 223, 255 (18); *StryjKron* 587; *WujNT* 35, 726; A beneficia kościołow Gréckich/ ludzióm téyże Gréckiey wiáry dawáne bydź máią. *SarnStat* 115, 210.*

*»grecki kościół« = świątynia [szyk 2 : 2] (4): Wkościo[ł]ách Greckich po Láćinie [l]piewano *SkarJedn* 216 *marg*, 250, 372 [2 r.].*

»nabożeństwo greckie« [szyk 3 : 1] (4): Co fie innych rzeczy to iest/ obrządkow kościelnych/ y zwyczajow nabożeństwá Greckiego [...] łłowu Bożemu y Wierze S. nie przeciwiájących fie/ dotycze *SkarJedn* 369; Siłábj fie ípráwiło w namowie y dobrym záchowaniu y towarzysztwie z Władjkámi Rułkimi/ y w porozumieniu z Pány Swieckimi Greckie⁸⁰ nabożeństwá. *SkarJedn* 381, 373, 386.

»obrządki greckie« (4): iedni káplány y náuczyciele y obrządki łácińskie/ drudzy Greckie przyięli. *SkarJedn* 226, [A*2], 368, 373.

»obyczaj grecki, kościoła greckiego« [szyk 3 : 1](3 : 1): ktorzi y po dzis dzień obyczajow kościoła greckiego náladują. *MiechGlab* 27; Przyiechawłzy ná Kijow [*Olha*] okrzciłá fie Greckim obyczajem iechawłzy do Grecyey/ thá napierwłzú Krześcijáńkú pániú byłá v Ruśi *BielKron* 427v, 172, 427.

»odszczenieństwo greckie« [szyk 5 : 4] (9): ábys przeczytác y vważyć raczył: á tym ktorzy Greckiego odszczenieństwá broniá [...] mieyfcá nie dawał *SkarJedn* A5, A5v, 267, 281, 324, 354; *SkarŻyw* 576; *PowodPr* 32 [2 r.].

»grecka religija« [szyk 1 : 1] (2): *StryjKron* 100; Declaruiemy się iż słuzby y Małzenstwa Ktoreby Kapłani Katolicyi Ministrowie Ewangelliey ktoreykolwiek religiey Chrzescianskiey Popiey Greczkiey tak Katholikowi iako Ewangelikowi albo Grekowi [...] dawali firma etlegitimo bydzrozumiely *ActReg* 16.

»grecka unija« (1): Greckiey vniesy lift *SkarJedn* D5.

»grecka wiara« [szyk 12 : 3] (15): Iesth tych panftw Gurdzinszkich kylko nad czarnym morzem thak yako by tho Woyewoczthwo Valaszkie abo Multhanszkie thełz Greczkiey wyary *LibLeg* 9/53; *BielKron* 249, 294, 344, 379v, 437; *Paprpán* K2v; *CzechEp* 12; mowiac to z łtrony Papielkiey wiáry/ y z łtrony tełz wiáry Greckiey: ktorey fie Ruś náłzá trzyma. *CzechEpPORz* **; *WerGośc* 225; *KochCz* Bv; *SarnStat* 115, 210 [2 r.], 1196.

»grecki zakon« [szyk 11 : 3] (14) : O czym gdym ia kazánia niektore tu w Wilnie z powinności y posłuzzeństwá S. czynił/ á wiele zakonu Greckiego ludzi temu fie przyłłucháło: zdáło fie niektórym ábych to był dáł ná piámie. *SkarJedn* A4, A5v, 344, 369; *StryjKron* 100, 482, 572; A iżby [...] Szłáchtá/ Rycérłtwo/ tákze y Duchowné łtany Rzymłkiego y Gréckiego zakonu obfitú łáłkę náłze poználi/ połtanawiamy *SarnStat* 1059, 115, 1062, 1063, 1188, 1192 [2 r.].

»zbor grecki« (1): Lecł Zbor włzyćiek Grecki (mowi Hiłtorya) ná tym łtánúł/ iż Duch S. pochodzi od oycá y od łyná *SkarJedn* 292.

Szeregi: »(tak, nie tylko) grecki, (i, jako, ale) łáciński« [szyk 4 : 4] (8): ták íłz ná wielkim Zborze Láteráńłkim/ zá Innocentego Papiézá trzeciego/ okołó roku Páńłkiego 1216 (ná ktorym byłó 70 Arcybiskupow / y 400 Biskupow Łácińłkich y Greckich y innych okołó łzećifet Doktorow) byli połpołu z Łácińniki Pátryárchá Cárogrocki y Hierozolimłki. *SkarJedn* 259, A6v, 226, 274, 293, 317; *WujNT* 35, 726.

»ruski, (i, abo) grecki« [szyk 3 : 2] (5): *KromRozm III* D8; Przetofł iefli iest wiele wiar Chrześciáńłkich/ y wiele tobie kościołow roznych/ iż inny iest/ iáko tu w Wilnnie ná to pátrzem/ Zwingliáńłki/ inny Luterłki/ inny Nowokrzeczeńłki/ inny Rułki ábo Grecki/ inny Rzymłki áłbo Łácińłki *SkarJedn* 39, 275, 341, 364.

»(tak) rzymski, (i, jako, aniżeli, albo) grecki« [szyk 13 : 6] (19): krzełt żadny/ ták Rzymłkim obyczáiem iáko Greckim/ áby nie był odnawian *BielKron* 172, 119, 249, 420, 427; *SkarJedn A**, 39, 223, 256, 370; *StryjKron* 587; *CzechEp* 12; *SarnStat* 115, 1059, 1062, 1063, 1188, 1192 [2 r.].

Wyrażenie przyimkowe: »po grecku« (5) : ábj Bulgárowie do Cárorockiej Pátryárchiey obrozeni byli/ á po Grecku wkościólách swoich służbę Bożą mieli *SkarJedn* 221; Y ták w kościele Rzymłkim po Grecku iáko iedney wiáry Kátolickiey Biskup y iedney głowy członek Mfzą S. fluzył/ v iednegoż ołtarzá co y Biskup Krákowłki. *SkarJedn* 321, 244, d6.

~*Szereg*: »lubo po grecku, lubo po rzymsku« (1): O iákobyłmy fię w łobie wćiełzyli [...] gdybyś my my do wálzego/ á wy do nálzego kościołá chodząc [...] lubo po Grecku/ lubo po Rzymłku/ Ofiáry przenaświętsze czynili *SkarJedn* 366.~

W przeni (1) : Czwarty rok iuż temu nie płodnemu drzewu Greckiemu przychodzi/ w którym wycięte będzie *SkarJedn* 323.

[*Znaczenie to występuje wyraźnie głównie w tekstach treści niereligijnej.*]

3. *Pogański* (3) : A niewiáltá tá byłá Grecka [*gentilis*]/ rodem z Syrofenicyey (*marg*) Nie dla tego iá nazywa Grecką że byłá z Grecyiey/ ale iż Páweł święty názywa wřzytki pogány tythulem Greckim. (-) *BibRadz Mar* 7/26.

4. *Ciemny, czarniawy, smagły; fuscus Mymer*¹ (3) : Fuscus. braunłchwarcz. Greczka. *Mymer*¹ 19; Był człowiek wzroftu śrzedniego/ greckiey płci *BielKron* 354; Był vrody wyfokiey/ oblicza łmládego Greckiego *StryjKron* 677.

Synonim: 4. *smlady*.